



256 NUMARALI 1236-1237 H. (1820-1822 M.) TARİHLİ MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TANITIMI VE FİHRİSTİ

*256 Number 1236-1237 H. (1820-1822 M.) Dated Manisa Shari'ah Register's
Presentation and Index*

Kürşat ÇELİK*

ÖZET

Şer'iyye sicilleri ihtiva ettikleri belge ve bilgilerden dolayı Osmanlı tarihinin önemli arşiv kaynaklarından biri tanesidir. Neşredildikleri dönem hakkında ayrıntılı bilgiler veren Şer'iyye sicillerinin araştırmacıların istifadesine sunulması önem arz etmektedir. Bu nedenle Şer'iyye sicillerinin fihristlerinin hazırlanması bu alanda çalışanlara yardımcı olacağı muhakkaktır.

Bu çalışma, özellikle Türk Tarihi ve kültürü açısından önem taşıyan Şer'iyye sicillerinden sadece bir tanesinin fihrist ve tanıtımının yapılması suretiyle bu alanda yapılan çalışmalara bir örnek teşkil etmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadı, Manisa, Şer'iyye Sicili, Osmanlı Tarihi.

ABSTRACT

Shari'ah registers are one of the most important archives resources of Ottoman history, due to the information contained in the document. Presenting Shari'ah registers giving detailed information about the period, are essential for the benefit of researchers. For this reason, the preparation of the contents of shari'ah register will be helpful for the researchers in this area.

This study is aimed to set a pattern for the studies made in this field by presenting and making index only one of the Shari'ah registers which has great importance for Turkish History and Culture. is prepared in order to help the researchers, searching in especially history of Manisa and history of Ottoman.

Key words: Kadı, Manisa, Shari'ah Register, Ottoman History

GİRİŞ

Şer'iyye sicilleri, kadı veya naibler tarafından kazalardaki görevleri süresince resmi iş ve işlemlerini kayıt ettikleri defterler olarak bilinir. Şer'iyye sicillerine, *kadı sicili*, *kadı defteri*, *sicil-i mahfuz* veya *sicil*'de denilmektedir.

Tarih araştırmalarında “*Birinci Elden Kaynak*” durumunda olan Şer'iyye sicilleri içerdikleri belge ve bilgiler nedeniyle tarih araştırmalarında önemli bir yere sahiptirler. Şer'iyye sicillerinde genel olarak şu konularla ilgili bilgiler yer alır; devlet merkezinden gelen her türlü evrak, mahalli yöneticilerin yazmış oldukları buyuruldular, kadı veya naiblerin çeşitli sorunlar için merkeze gönderdiği evraklar, adli uyuşmazlıklar ve verilen kararlar, evlenme-boşanma, nişan akdi, tereke kaydı, doğal afetler, alım-satım, kefalet, noterlik işlemlerine ait kayıtlar, beledi olarak yapılan iş ve işlemlere ait belgeler, şehir esnafı, ürettikleri ürünler mal ve emtia fiyatları, halktan toplanan vergiler bu vergilerin toplanmasında izlenen yollar, para ve emtia fiyatları gibi çok değişik konularda çeşitli belge ve bilgiler bulunmaktadır¹. Bunların yanı sıra, halkın devletten olan beklentilerine kadar detaylı bilgileri de sicillerde bulmamız mümkündür². Bu sebeple Şer'iyye

* Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü/ELAZIĞ kursatel@gmail.com

¹ Rifat Özdemir, “Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.I, S.1, Elazığ, 1987, s.192; Münir Atalar, “Şer'iyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe” *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, S.4, Ankara, 1980, s. 313-314.

² Özer Ergenç, *Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliğine Katkı XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, Ankara Enstitüsü Vakıf Yayınları, Ankara, 1995, s.86-87.

sicilleri neşredildikleri dönemin idarî, askerî, beledî, adlî, iktisadî, sosyal ve kültürel yapısı hakkında bilgi ihtiva etmektedirler.

Söz konusu bu defterlerde kadı veya naiblerin verdikleri kararların yazıldığı kısma “*Sicill-i mahfuz*”, merkezden gelen her türlü emirin yazıldığı kısma da “*Sicill-i mahfuz defterlü*” denirdi ki, bütün bu kayıtları da mahkeme görevlilerinden olan mukayyid veya katib tarafından kaydedilirdi³.

Şer‘iyye sicillerinde, “*Ferman ve emirler, hüccet, ilâm, berât, temessük, narh defteri, muhasebe defteri, tevzi defteri, buyuruldu, telhis, şukka, müzekkire, tereke, arzuhal, vakfiye, ilmühaber ve dua*” kayıtları bulunmaktadır⁴.

Şer‘iyye sicillerinin önemi her geçen gün daha fazla anlaşılmakta ve buna dayalı araştırma sayıları da artmaktadır. Manisa Şer‘iyye sicilleri üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır⁵.

1. 256 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili ve Tanıtımı

Manisa Şer‘iyye sicilleri Milli Eğitim ve Adalet bakanlıkları arasında yapılan anlaşma neticesinde 3 Kasım 1941’de Valiliklere gönderilen 2182/4018 sayılı emir gereğince müzelik eşyaya karıştırılmamak ve ayrı bir yerde muhafaza edilmek kayıt ve şartı ile 1909’dan önceki tarihe ait ve Topkapı Sarayı’ndaki İstanbul ve çevresine ait olanlar Şer‘iyye Sicilleri hariç, 18 il müzesine nakledilmiştir. Bu illerden bir tanesi de Manisa’dır⁶. Manisa Müzesinde 432 adet sicil bulunmaktaydı. Bunlardan 47, 80, 297 numaralı siciller A ve B olarak iki adet kayıt edilmiştir⁷. 1991 tarihinde diğer müzelerdeki siciller gibi Manisa Şer‘iyye Sicilleri de Ankara Milli Kütüphaneye nakledilmiştir.

İncelemiş olduğumuz 256 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili 43X16 cm ebatlarında, 63 varak (126 sayfa) dır. 1236-1237 H. (1820-1822 M.) tarihleri arasındaki belgeleri ihtiva etmektedir. “*Nesta’lik*” hattı ile yazılmış olan sicilin belgelerindeki yazı dili genelde sade ve anlaşılır bir şekildedir. Yazı karakterinden anladığımız kadarıyla sicilin tamamı bir kâtib tarafından kayıt edilmiştir. Sicilin içeriği ağırlıklı olarak “*Sicili Mahfuz Defterli*” olarak düzenlenmiş ve buna göre belgeler yer almaktadır. Sayfa ve numaralandırılması tarafımızdan yapılmış olan sicilin 12-A (23.

³ İbrahim Yılmazçelik, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru Diyarbakır Şer‘iyye Sicilleri”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, S.90, Haziran, 1994. s.42; Ahmet Aksın, “218 Numaralı Harput Şer‘iyye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi” *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.9, S.1, Elazığ, 1997, s. 2.

⁴ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, İstanbul, 1988, s.197, 206, 214, 233, 295, 300, 303, 359.

⁵ Günümüze kadar Manisa Şer‘iyye sicilleri üzerine yapılan yüksek lisans tezleri şunlardır; Mehmet Çamlı, *H. 959/M. 1551 Tarihli 4 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1993; Mehmet Masum Ocak, *Manisa Kadılığı 189 no’lu Şeriye Sicili Defterine Göre Manisa’nın Sosyal ve İktisadi Durumu*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1997; Turgut Uzun, *Manisa’nın 6 Numaralı H.942-973 (M.1535-1565) Tarihli Şer’iye Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2002; Fatih Bursa, *Manisa’nın 14 Numaralı H. 1200 Tarihli Şer‘iyye Sicil Defteri (Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi)*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2002; Uğur Sertel, *202 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili (H.1149-1150-1151/M.1736-1737-1738)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2004; Caner Yılmaz, *H.1060 ve 1061/M.1650-1651 Tarihli 100 Nolu Manisa Şer‘iyye Sicili*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2005; Arzu Karaaslan, *1039-1040 (1629-1630) Yıllarına Ait 61 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2007; Ferdi Gökbuğa, *H.1075-7076/M.1665-1666 Tarihli 100 Nolu Manisa Şer‘iyye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2008; Umut Seven, *426 Numaralı (1328-1330/1910-1912) Yıllarına Ait Manisa Şer‘iyye Sicili (Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi)*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2009; Mustafa Akbel, *395 numaralı Manisa Şer‘iyye Sicili’nin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi: 1321-1323/1903-1905*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2012; Zeynep Kareteke, *418 Numaralı Manisa Şer‘iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi:1327-1328/1909-1910*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2013.

⁶ Feyyaz Gürkan, “Şer‘iyye Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma” *IX. Türk Tarih Kongresi*, C. II, Ankara, 1988, s.768-769.

⁷ Ahmed Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümleri*, C. 1, Ankara, 1988 s.200-203.

sayfa) varağı boş olmakla birlikte, toplam olarak 176 belge bulunmaktadır. Belge tür ve sayıları ise şu şekildedir;

1. 78 adet Ferman
2. 34 adet Tevzii Defteri
3. 19 adet Senet
4. 12 adet Hücet
5. 6 adet Berât
6. 6 adet Buyuruldu
7. 5 adet İlâm
8. 4 adet Pusula
9. 3 adet Mürâsele
10. 3 adet Tezkere
11. 2 adet Müfredat Defteri
12. 1 adet Narh
13. 1 adet İlmühaber
14. 1 adet Vakfiye kaydı bulunmaktadır.

2. Sicilde Yer Alan Belgelerin Konularına Göre Tasnifi

2.1. İdari Konularla İlgili Belgeler

Bunlar genelde atanma, azl ve göreve devam (ibka) ile ilgili belgelerden oluşmaktadır. Bu belgelerin toplamı 27 adet olup bunların belge numaraları şunlardır; 13, 21, 23, 24, 32, 33, 41, 43, 55, 56, 57, 65, 72, 84, 87, 94, 98, 101, 112, 117, 118, 119, 138, 136, 146, 151, 171.

2.2. İktisadi Konularla İlgili Belgeler

Sancakta toplanan vergiler, sancağın masrafları, râic fiyatlar, borç alma, borç verme, eşya ve mal fiyatlarını gösteren belgelerden oluşmaktadır. Bu belgelerin toplamı 92 adet olup bunların belge numaraları ise şunlardır; 1, 2, 5, 6, 8, 9, 11, 14, 17, 18, 19, 20, 26, 30, 31, 36, 40, 45, 46, 47, 48, 52, 54, 58, 59, 60, 62, 66, 67, 71, 75, 76, 78, 80, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 95, 96, 97, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 109, 110, 114, 115, 116, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 133, 135, 137, 142, 143, 144, 147, 148, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 172, 173, 174, 175.

2.3. Sosyal Konularla İlgili Belgeler

Sosyal konular genellikle, eşkıyalık hareketleri, zorunlu ikamet ettirme, sürgüne gönderme ve din değiştirme gibi olaylardan oluşmaktadır. Bu belgelerin toplamı 30 adet olup bunların belge numaraları ise şunlardır; 3, 4, 10, 12, 15, 16, 22, 34, 35, 38, 44, 53, 63, 64, 68, 69, 70, 77, 81, 92, 93, 129, 139, 140, 141, 145, 150, 159, 161, 176.

2.4. Askeri Konularla İlgili Belgeler

Askere alma, izin verme, tayinat ve ücretlerini gösteren belgelerden oluşmakta olup toplam olarak 27 adet belge bulunmaktadır. Bunlar ise şunlardır; 7, 25, 27, 28, 29, 37, 39, 49, 50, 51, 61, 73, 74, 79, 90, 91, 106, 107, 108, 111, 113, 120, 132, 134, 149, 155, 170.

3. Belge Özetleri

Belge No:1 Aydın Sancağına bağlı Menemen Kazası hissesine düşen ağnam mubayaasını gösteren ilmühaber kaydı.

Belge No:2 Duhancılara 14 Ağustos 1821 tarihinde verilen narh kaydı.

Belge No:3 Asto isimli zimminin İslamiyet’i kabul etmesiyle birlikte Süleyman ismini aldığına dair 5 Nisan 1822 tarihli hüccet kaydı.

Belge No:4 Ayşe binti Mustafa nâm hatunun kötülüklerden el çektiğine dair 5 Nisan 1822 tarihli hüccet kaydı.

Belge No:5 Saruhan Sancağı ve kazalarına 1822 senesi imdad-ı hazeriyesinin taksit-i evvelini gösteren hüccet kaydı.

Belge No:6 İzmirli Şarkemkiş Hasan Paşa’ya verilen ağnam ve zahireyi gösteren tevzi defteri kaydı.

Belge No:7 Aydın ve Saruhan Sancakları Mutasarrıfı el-Hac Behram Paşa’nın Rumeli’ye göndermek için Manisa da topladığı hayvanların sayısını gösteren hüccet kaydı.

Belge No:8 Aydın ve Saruhan Sancakları Mutasarrıfı el-Hac Behram Paşa’nın yaptığı harcamaları gösteren 17 Mart 1823 tarihli masraf tevzii defteri.

Belge No:9 Aydın ve Saruhan Sancakları Mutasarrıfı el-Hac Behram Paşa’nın hayvanları için yaptığı masrafları gösteren 25 Şubat 1823 tarihli hüccet kaydı.

Belge No:10 Kara Ali karyesinde sâkin Anton Hristiyan’ın İslamiyet’i kabul edip Emine ismini aldığı gösteren 26 Mart 1823 hüccet kaydı.

Belge No:11 Aydın ve Saruhan Sancakları Mutasarrıfı el-Hac Behram Paşa’nın görevinden dolayı alacaklarının toplanıp kendisine verilmesine dair 7 Temmuz 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:12 Manisa’ya bağlı Nif kazası Voyvodası İsmail Beyin veresesinin düzenlenmesine dair 4 Temmuz 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:13 Ocağı Amire’den Turnacı İsmail Paşa’nın Aydın ve Saruhan Sancaklarına Mütessellim olarak atandığına dair 22 Haziran, 2 Temmuz 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:14 Niğde, Beyşehir, Aydın ve Saruhan Sancaklarında 12-22 Temmuz 1821 tarihli râic fermanı kaydı.

Belge No:15 Ayustol isimli zimminin fesat ve ihtilale karışmış olduğundan Manisa da ikamete tabii tutulduğuna dair 22 Temmuz -1 Ağustos 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:16 Manisa’ya bağlı Turgutlu Kasabası Voyvodası Ali Efendi’nin muhallefatını gösteren 16 Temmuz 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:17 Aydın ve Saruhan Sancakları Mutasarrıfı el-Hac Behram Paşa’nın 1819-20 senesi alacaklarının toplanıp kendisine verilmesine dair 19 Temmuz 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:18 Aydın ve Saruhan Sancakları Mutasarrıfı el-Hac Behram Paşa’nın 1819-20 senesi iltizamat bedellerinin toplanıp kendisine verilmesine dair 30 Temmuz 1821 tarihli müfredat defteri kaydı.

Belge No:19 Saruhan Sancağından Sakız Ceziresine zahire verilmesine dair 22 Temmuz- 2 Ağustos 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:20 Saruhan Sancağına bağlı kazalardaki enfiyyeçiliğin ber-vech-i emanet usulüyle verildiği ve bunu alanların başka yerlerde satmaması gerektiğini belirten 8 Mayıs 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:21 Aydın ve Saruhan Sancakları mütesellimi İsmail Paşa'nın görevinden âzli edildiğine dair 10-20 Ağustos 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:22 Manisa'da bulunan Altunoğlu zimminin muhallefatinin toplanıp Devlet-i Âliye'ye ihraç edilmesini isteyen 18 Ağustos 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:23 Aydın ve Saruhan Sancağından Mora'ya göreve giden İsmail Paşa'nın yerine Es-Seyyid Mustafa Ağa'nın atandığına dair 10-20 Ağustos 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:24 Aydın ve Saruhan Sancaklarına Yusuf Rıza Paşa'nın mütesellim olarak atandığına dair 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:25 Aydın ve Saruhan Sancaklarından üç bin askerin toplanıp Kuşadasına gönderilmesine dair 20-30 Ağustos 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:26 Saruhan'da bulunan Horos, Ezgur ve Gül karyelerindeki mukataalar hakkında 31 Ocak 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:27 Saruhan Sancağından Kuşadasına gönderilecek askerin kazalara taksimini gösteren 13 Eylül 1821 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:28 Saruhan Sancağına bağlı Nefs-i Demirci sakinlerinden Es-Seyyid Hüseyin veledi Hasan'ın, Behram Paşa'ya vereceği tımar payını gösteren (1821-22) tarihli hüccet kaydı.

Belge No:29 İsyahili İbrahim'in Behram Paşa'ya vereceği tımar payını gösteren 1821 tarihli hüccet kaydı.

Belge No:30 Alaşehir ahalilerinden Derbent karyeleri hissesine düşen tekaliflerini vermeleri için düzenlenmiş olan 16 Temmuz 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:31 1237 H. (1821-22 M.) senesi cizye evraklarını gösteren hüccet kaydı.

Belge No:32 Çavuşzade Mehmed Efendinin Nâkibu'l Eşraf Kaim-i Makamlığına atandığına dair 28 Eylül 1821 tarihli berât kaydı.

Belge No:33 Saruhan Sancaklarına bağlı kazalarda görev yapan ulakların kendi yolları ve menzillerini kullanmalarına dair 1 Eylül 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:34 Manisa'da meydana gelen ihtilal ve fesadı çıkaranların yakalanıp cezalandırılmasına dair 4 Mayıs 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:35 Saruhan da fitne ve fesada karışan firarilerin yakalanması için yayımlanan 10 Eylül 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:36 Saruhan Sancağına bağlı kazalardan toplanacak ağnamı gösteren 3 Eylül 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:37 Saruhan sancağında sefere gitmeyen askerlerin yakalanarak hapsedilmesine dair 19-29 Eylül 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:38 Bandırma, Bergama, Edremit, Balıkesir, Aydıncık, Manyas, İzmit, Biga ve İzmir kıyılarında sefinelerin dolaşmaması ve halkı rahatsız etmemesi için gönderilen 19-29 Eylül 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:39 1237 H. (1821-22 M.) Senesi Tersane-i Amire ocakları tayinatı için Saruhan Sancağı Kazalarına taksim olan 2 Ekim 1821 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:40 Saruhan'da ber vech-i malikâne olarak işletilen horos, ezgur ve gül mukataaları'nın işletilmesine dair 5 Ağustos 1822 tarihli ilâm kaydı.

Belge No:41 Manisalı El-Hac Ahmed Efendi'nin Manisa'ya müftü olarak atandığına dair 28 Eylül 1821 tarihli berât kaydı.

Belge No:42 Midillulu Ceziresine bağlı Moluh kazasında fitne ve fesat yapan İshak nâm şahsın Manisa’da ikâmet ettirilmesine dair 19 Eylül 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:43 Manisa’da Kahya-i Saadet-i İlmiye-i Saltanat-ı ve’l-ittihab Vakfına Şeyh olarak el-Hac Veliyu’d-din Efendi’nin atandığına dair 20 Ekim 1821 tarihli berât kaydı.

Belge No:44 Fitne, fesat ve ihtilale karışanların Manisa’ya alınmamasına dair 7 Ekim 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:45 1237 H. (1821-22 M.) Senesine mahsup Turgutlu kazası hariç Manisa da toplanarak mal-ı avarız ve bedel-i nüzul ve harcı saireler için 18 Ekim 1821 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:46 1236 H. (1820-21 M.) Ramazanından 1237 H. (1821-22 M.) Muharremine kadar Manisa Sancağının masraflarını gösteren 18 Ekim 1821 tarihli masraf tevzi defteri.

Belge No:47 Saruhan Sancağı masraflarını gösteren 18 Ekim 1821 tarihli tevzi defteri.

Belge No:48 1235-1236 H. (1819-1820 M.) senelerine mahsup olmak üzere senelik kırk bin top kurbâsı⁸ toplanmasına dair 30 Ekim 1821 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:49 Kuşadası ve sahillerindeki Rum katarlarının saldırılarına karşı Saruhan dan on bin askerin acele olarak ulaştırılmasına dair 18-28 Ekim 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:50 Saruhan Sancağında bulunan cemaat ve aşiretlerden toplanacak askerlerin acele olarak eriştirilmesine dair 8-18 Ekim 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:51 Rum taifesinin çıkardığı fesat ve ihtilal dolayısıyla Saruhan ve Aydın Sancaklarındaki tüfenk, bıçak ve piştovun toplanmasına dair 22 Ekim 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:52 Manisa’ya bağlı menzillerden menzil imdadiyesi’nin toplanmasına dair 17 Ekim 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:53 Osmanlı Devleti’ndeki Müslim ve Gayr-ı Müslim halka zulüm ve baskı yapılmamasına dair 14 Ağustos 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:54 Saruhan Sancağından Sakız Adasına on bin kile buğday gönderilmesine dair 29 Ekim 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:55 Eğriboz ve Karlılı Sancak Beyi, Ali Beyin, Aydın ve Saruhan Sancakları Mütessesimliğine atandığına dair 7-17 Kasım 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:56 Manisa Kolcibaşılığına Derviş Süleyman Ağa’nın atandığına dair 30 Kasım 1821 tarihli buyuruldu kaydı.

Belge No:57 Manisa Beytülmalcılığına Derviş Süleyman ağanın atandığına dair 30 Kasım 1821 tarihli buyuruldu kaydı.

Belge No:58 Saruhan Sancağının 1237 H. (1821-22 M) senesi mal-ı imdad-ı hazeriyesinin birinci taksitini gösteren 10 Ekim 1821 tarihli pusula kaydı.

Belge No:59 Saruhan Sancağının 1237 H. (1821-22 M.) senesi mal-ı imdad-ı hazeriyesinin birinci taksitini gösteren 2 Aralık 1821 tarihli senet kaydı.

Belge No:60 Saruhan’a bağlı kazalardan toplanacak avarızı gösteren 1237 H.(1821 M.) tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:61 Saruhan Sancağında bulunan yörükandan İran seferi için beş yüz nefer asker toplanmasına dair 27 Ekim 1821 tarihli ferman kaydı.

⁸ Kurbâs: Bez, kumaş, keten ve pamuk. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, 1998, s.512

Belge No:62 Âstane-i Saadet'deki halk için yemek yevmiyeleri olarak kırk bin kile buğday ve yirmi bin kile arpa Saruhan Sancağı kazalarından toplanmasına dair 5 Mayıs 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:63 Ebu'l Feth Sultan Mehmed Han Gazi Cami-i Şerifine bağlı Tatar Çiftliğinin Serbest tımarında bazı reyanın kendilerine zulüm ve baskı yapıldığından vergilerini vermeme-lerinden dolayı, vergilerin toplanması ve halka zulüm ve baskı yapılmamasına dair 2 Nisan 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:64 Gazi Sultan Mehmed Han Tabe-i Şirahan evkafı mülhakatından Baş müezzin nâm Sahabetü'l hayrın İslambol'da Ebu'l Feth Sultan Mehmed Han Gazi Tabe-i Şirahan Cami-i şerife bağlı Tatar Çiftliğinin serbest tımarında bazı reyanın kendilerine baskı yapıldığından vergilerini vermemesiyle vergilerinin toplanması ve halka baskı yapılmamasına dair 7 Aralık 1763 tarihli ferman kaydı.

Belge No:65 Saruhan sancağı ve kazalarında tezkeresiz bir neferin bir mahalden, başka bir mahalle hareket edememesine dair 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:66 Saruhan Sancağın da bulunan Palamud tımarının gelirlerinin Mehmed Emin Ağa tarafından toplanmasına dair 19-29 Eylül 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:67 Saruhan Sancağında tedavül de bulunan paraların rayicini gösteren 26 Kasım-5 Aralık 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:68 Manisa sakinlerinden İlikçi Es-Seyyid El-Hac Abdullah Efendi ve İmarbaşı Hacı Efendi, Sandık Emmini Hacı Molla yedinde dava açarak zimmetinde olan on dokuz bin on üç guruşun tahsil edilmesi için hazırlanan 17 Ocak 1822 tarihli mürâsele kaydı.

Belge No:69 Akdeniz de bulunan ve kıyıları rahatsız eden sefinelere karşı Donanma-i Hümayun için 250 nefer kalyoncu toplanmasına dair 3 Aralık 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:70 Midillili Ceziresine bağlı Moluh kazasında bulunan İshak nam şahsın Manisa da zorunlu olarak ikâmet ettirilmesine dair 6-16 Ocak 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:71 Dağzurullah Halime Hatun Vakfiyesinin masraflarını gösteren 1235 H. (1819-20 M.) tarihli vakfiye kaydı.

Belge No:72 Saruhan Sancağı ve kazalarından tezkeresiz bir ferdin bir mahalden başka mahale hareket etmemesine dair 14 Ocak 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:73 Saruhan Sancağına bağlı kazalardan toplanan askerin kazalara taksim edildiğini gösteren 28 Ocak 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:74 Saruhan sancağından, Sakız Adasına beş yüz nefer asker gönderilmesine dair 30 Aralık 1821-10 Ocak 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:75 Saruhan Sancağından Sakız Adasına on bin kantar peksimet gönderilmesine dair 17 Ocak 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:76 Saruhan Sancağına bağlı Akhisar'ın imdadiye emrini gösterip bunun Saruhan Sancağına taksim edildiğine dair 28 Aralık 1821 tarihli ferman kaydı.

Belge No:77 Manisa'dan geçen ve buradaki halka konuşan papaz ve keşişlere müdahale edilmemesine dair 1237 H. (1821 M.) tarihli berât kaydı.

Belge No:78 Saruhan Sancağına bağlı kazalardan İran tarafında yapılan sefer için beygir toplanması için 9 Şubat 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:79 1237 H. (1821 M.) senesine mahsup kalyoncu edası Ruznamcesini gösteren 22 Mart 1822 tarihli eda tezkeresi kaydı.

Belge No:80 İran üzerine gidecek ordu için Saruhan Sancağına bağlı kazalar hissesine düşen beygir gösteren 30 Mart 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:81 Kuşadası sahilinde dolaşan eşkıyalara karşı Saruhan Sancağından beş yüz nefer toplanmasına dair 24 Mart- 4 Nisan 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:82 Saruhan Sancağıнын mal-ı imdadi hazeriyesinin ikinci taksitini gösteren 24 Mart 1822 tarihli pusula kaydı.

Belge No:83 Saruhan Sancağıнын imdad-ı hazeriyesinin ikinci taksitini gösteren 1237 H. (1821-22 M.) tarihli senet kaydı.

Belge No:84 Manisa'ya Beytölmalcı olarak Mustafa Ağa'nın atandığına dair 13 Nisan 1822 tarihli buyuruldu kaydı.

Belge No:85 İran üzerine yapılacak sefer için Saruhan Sancağından toplanacak elli baş bârgîre dair 24 Mart 1822 tarihli senet kaydı.

Belge No:86 1236 H. (1820-21 M.) senesine mahsup olan zahirenin eda ve teslim edildiğine dair 27 Nisan 1822 tarihli ilâm kaydı.

Belge No:87 Manisa da vaki Kurşunlu Hanın işletilmesi ve buna bağlı mal ve muaccele ile ber-vech-i uhdesinde olanların gösterildiği 24 Mart 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:88 1237 H. (1821-22 M.) Muharreminden 1237 H. (1821-22 M.) Receb guresine kadar Saruhan Sancağında yapılan harcamaları gösteren 29 Nisan 1822 tarihli masraf tevzi defteri kaydı.

Belge No:89 Saruhan'a bağlı kazalara masrafların taksim edildiğine dair 29 Nisan 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:90 Saruhan Sancağı kazalarından Sakız Adası için beş yüz asker toplandığına dair 28 Mayıs 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:91 Saruhan Sancağı kazalarında Sakız Adası için 1236 H.(1820-21 M.) senesine mahsup askerin tayinatları için toplanan zehairi gösteren 30 Mayıs 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:92 Saruhan Sancağına bağlı Menemen kazasında bulunan serbesti halkına zulüm ve baskı yapılmadan vergilerin toplanmasına dair 13-23 Mayıs 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:93 Şehzade Sultan Mehmed'in dünyaya gelmesiyle yayımlanan 15-25 Mart 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:94 Saruhan Sancağına bağlı kazalarda enfiyye mukataacılığıyla uğraşanların enfiyyelerin devlet memurları dışında kimseye vermemeleri ve İstanbul duhan gümrüğüne göndermelerine dair 3 Temmuz 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:95 Saruhan Sancağına bağlı kazalarda 1237 H.(1821-22 M.)senesine ait zehairin İstanbul'da yemek yevmiyeleri için gönderilmesine dair 7 Ağustos 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:96 1237 (1821-22) senesine mahsuben Devlet-i Âliye için Saruhan Sancağı ve kazalarından gönderilen zehairi gösteren 21 Ağustos 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:97 Saruhan Sancağı ve kazalarında işletilen zecriyyelerin vergilerinin toplanmasına dair 10 Ağustos 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:98 1236 H. (1820-21 M.) senesinde Sakız Adasında görev yapan Hacı Molla'ya izin tezkeresi verildiğine dair 5 Ağustos 1822 tarihli tezkere kaydı.

Belge No:99 1238 H. (1822-23 M.) senesi cizye evrak sayısını gösteren hüccet kaydı.

Belge No:100 Saruhan Sancağına bağlı kazalardan yirmi bin top kirbâs toplamasına dair 8 Eylül 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:101 Saruhan Sancağında tezkeresiz bir ferdin bir mahalden, bir başka mahalle hareket etmemesine dair 9-19 Ağustos 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:102 Saruhan Sancağının masrafları için toplanacak paranın mahalle, köy ve çiftlikatlara taksim edildiğine dair 24 Eylül 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:103 Saruhan Sancağının 1237 H. (1821-1822 M.) Receb guresinden Zilhicceye kadar masraflarını gösteren 24 Eylül 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:104 Saruhan Sancağına bağlı kazalarda Devlet-i Âliye için on beş bin kile buğdayın İzmir iskelesiyle ulaştırılmasına dair 1 Eylül 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:105 Saruhan Sancağının masrafları için toplanacak paranın mahalle, köy ve çiftlikatlara taksim edildiğine dair 24 Eylül 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:106 Saruhan ve Muğla Sancaklarından asker için 4470 kile un ve 5900 baş koyun tedarik edilmesine dair 26 Ağustos 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:107 Saruhan Sancağından, asker için alınacak zehairi gösteren 23 Ağustos 1822 tarihli pusula kaydı.

Belge No:108 Saruhan Sancağı ve kazalarından, Sakız Adası askeri için gönderilecek tayinatları gösteren 22 Ekim 1822 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:109 Saruhan Sancağında bulunan gümüş ve altının toplanması ve Darbhâne-i âmireye teslim edilmesine dair 8-18 Eylül 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:110 1238 H.(1822-23 M.) senesi Saruhan Sancağında tedavülde bulunan paraların râic fiyatını belirten 7-17 Kasım 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:111 Askere gitmeyen ve sorun çıkaran askerlerin kendi askeri zümreleri tarafından yakalanıp cezalandırılmasına dair 7-17 Kasım 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:112 Saruhan Sancağında tezkeresiz bir ferdin bir mahalde başka bir mahale hareket etmemesine dair 16-26 Kasım 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:113 Saruhan Sancağından, İzmir askerlerinin tayinatları için 1236 H. (1820-21 M.) tarihinde gönderilen 1205 baş koyun ve beş bin kile arpa ve iki bin beş yüz kile un verildiğini gösteren senet kaydı.

Belge No:114 1237 H.(1821-22 M.) senesinde Saruhan Sancağı mütesellimi olan Mustafa Ağa'nın tüm alacağının kendisine iade edildiğine dair 18 Eylül 1822 tarihli senet kaydı.

Belge No:115 1236 H.(1820-21 M.) senesinde Saruhan Sancağı mütesellimi olan Es-Seyyid Mustafa Ağa'nın tüm alacaklarının kendisine iade edildiğine dair senet kaydı.

Belge No:116 Saruhan Sancağı mütesellimi olan Es-Seyyid Mustafa Ağa'nın bazı kimselerden olan alacağının kendisine verildiğine dair 14 Aralık 1822 tarihli senet kaydı.

Belge No:117 Saruhan Sancağı mütesellimi olan Behram Paşa'nın yerine vekil nasb tayin edilen Ali Beyin alacaklarının tahsil edilip kendisine teslim edildiğine dair senet kaydı.

Belge No:118 Saruhan Sancağı mütesellimi olan Behram Paşa'nın yerine vekil nasb tayin edilen Ali Beyin alacaklarının tahsil edilip kendisine teslim edildiğine dair 14 Aralık 1822 tarihli senet kaydı.

Belge No:119 Saruhan Sancağında Veled Bey medresesine İbrahim bin Mustafa Hamdi'nin müderris olarak atandığına dair 18 Nisan 1821 tarihli berât kaydı.

Belge No:120 Sakız Adası askerinin yemek yevmiyeleri için Saruhan Sancağı ve kazaları hissesine düşen 15000 kile buğdayın taksimi edildiğini gösteren 1 Ocak 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:121 Sakız Adasındaki askerler için beş bin kantar peksimetin Saruhan Sancağından toplanmasına dair 11 Eylül 1822 ferman kaydı.

Belge No:122 İran üzerine sefere gidilirken zahire taşımak için istenen beş bin yük devesinden Saruhan Sancağı kazası hissesine düşen 150 yük devesini gösteren 12 Aralık 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:123 İran üzerine sefere gidilirken zahire taşımak için istenen beş bin yük devesinden Saruhan Sancağı ve kazaları hissesine düşen yük devesini kazalar taksimini gösteren 20 Ocak 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:124 Saruhan Sancağında Sakız Adasına nakl olunan zahirenin Manisa sandığından verildiğine dair 7 Temmuz 1822 tarihli ilâm kaydı.

Belge No:125 Saruhan Sancağı mütesellimi Ali Bey tarafından Manisa'ya vurud eden rüsumatı gösteren 11 Ocak 1823 tarihli pusula kaydı.

Belge No:126 1237 H.(1821-22 M.) senesine mahsup olan zehairin Saruhan Sancağından İzmir İskelesine gönderildiğine dair senet kaydı.

Belge No:127 1238 H.(1822-23 M.) senesine mahsup olan üç bin baş koyunun gönderildiğine dair 30 Aralık 1822 tarihli senet kaydı.

Belge No:128 Saruhan Sancağı mütesellimleri olan el-Hac Behram Paşa ve Halefi Yusuf Paşa'nın Saruhan Sancağında kalan bakayaları için hazırlanmış olan 8 Ocak 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:129 Rum katarlarının Akdeniz ve adalarında dolaşmalarından Saruhan Sancağında 250 nefer kalyoncu ve mellah istendiğine dair 2 Aralık 1822 tarihli ferman kaydı.

Belge No:130 Saruhan Sancağında 1238 H.(1822-23 M.) senesi Muharrem guresinden Cemaziye'l-evvel gaybına gelinceye kadar sancağın masraflarını gösteren 9 Şubat 1823 tarihli masraf tevzi defteri kaydı.

Belge No:131 Saruhan Sancağında 1238 H.(1822-23 M.) senesi Muharrem guresinde Cemaziye'l-evvel gaybına gelinceye kadar sancağın masraflarının mahalle, köy ve çiftlikatlara taksimini gösteren 20 Ocak 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:132 Irak ve Şark'da Kızılbaşların fitne ve fesatlarına karşı Saruhan sancağından 1500 nefer süvarinin Erzurum'a gönderilmesine dair 14-24 Ocak 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:133 Aydın ve Saruhan Sancakları mutasarrıfı olan Behram Paşa'ya 1236 H.(1820-21 M.) senesinden borçları olanların borcun ödenmesine dair 26 Ekim 1823 tarihli ilâm kaydı.

Belge No:134 1238 H.(1822-23 M.) senesi İran üzerine yapılan sefer için Saruhan Sancağı ve kazalarında toplanacak 1500 nefer askerin kazalara taksimini gösteren 11 Mart 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:135 1238 H.(1822-23 M.) senesi İran üzerine yapılan sefer için Saruhan Sancağı ve kazalarında toplanacak askerlere, verilecek ücretlerin mahalle, köy ve çiftlikatlara taksimini gösteren 11 Mart 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:136 Saruhan Sancağı ve kazalarında tezkeresiz bir ferden bir mahalden başka bir mahale hareket etmemesine dair 3-13 Nisan 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:137 Saruhan Sancağına bağlı Turgutlu mukataası mülhakatından zeamet, tımar, mukataat ve iltizamatların hasıllarının toplanması ve buradaki halka baskı yapılmamasına dair 1238 H.(1822-23 M.) tarihli ferman kaydı.

Belge No:138 Saruhan Sancağına bağlı Ilıca kazasına tabi Encekler karyesinde bulunan Ahi baba vakfının Es-Seyyid Mustafa Bostanzade'ye tevcih edildiğine dair 20 Mayıs 1822 tarihli berât kaydı.

Belge No:139 Şehzade Sultan Abdülmecid Ataullahın doğumu için Saruhan Sancağına gelen veladet emrini gösteren 23 Nisan 3 Mayıs 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:140 Muğla, Kuşadası ve Aydın bölgelerinde isyan eden haraç güzar reayaların tespit edilmesi ve kimsenin bunlara uymaması, eğer uyanlar olursa da zabitleri marifetiyle yakalanmasına dair 13-23 Nisan 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:141 Midillili Adasında halka zulüm eden Alaybeyi Ali nâm şahsın Manisa dan sürgün edildiğini gösteren 22 Mayıs 2 Haziran 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:142 Saruhan Sancağı ve kazalarında Âstane-i Saadet için ibadullahın yemek yevmiyeleri için 5758 kile buğday ve 5758 kile arpa toplanıp gönderilmesine dair 18 Nisan 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:143 Âstane-i Saadete gönderilecek zahirenin Saruhan Sancağı ve kazalarına taksimini gösteren 1238 H.(1822-23 M.) tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:144 1238 H.(1822-23 M.) senesinde Âstane-i Saadete gönderilen ibadullahın yemek yevmileri için gönderilecek zahirenin Saruhan Sancağı kazalarına taksimini gösteren 17 Haziran 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:145 Saruhan Sancağına bağlı Birun Viran ve Mithatlılı çiftliklerinin Es-Seyyid Osman'dan, Köse Kahya'ya devriyle birlikte hayvanat ve demirbaşlarını gösteren 26 Haziran 1823 tarihli müfredat defteri kaydı.

Belge No:146 Aydın ve Saruhan Sancakları mutasarrıfı Yusuf Paşa'nın görevinde devam etmesi için gönderilmiş göreve devam emrini gösteren 14 Haziran 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:147 Saruhan Sancağına bağlı kazalarda bulunan kurbânın toplanması ve fiyatlarının gösterilmesine dair 17 Haziran 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:148 Saruhan Sancağı ve kazalarında yirmi bin top kurbân toplanmasına dair 16 Aralık 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:149 Sahili olan kazalara Saruhan Sancağından asker gönderilmesine dair 9 Ağustos 1823 tarihli mürâsele kaydı.

Belge No:150 Akdeniz'de hareket eden eşkıyanın buradaki memurlar tarafından gözlenmesine ve gözaltında tutulmasına dair 21 Haziran 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:151 Saruhan Sancağında ve kazalarında tezkeresiz bir ferdin bir mahalden, başka bir mahale hareket edememesine dair 11-21 Haziran 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:152 Saruhan Sancağından Sakız Adası'ndaki askerler için Focalar kazasından gönderilen 44 baş koyunun ulaşıp karşılığının verildiğine dair 21 Haziran 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:153 Saruhan Sancağından Sakız Adası askerleri ruz-ı merre tayinatları için 990 kile un ulaştığına ve karşılığının verildiğine dair 9 Ağustos 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:154 Saruhan Sancağından Sakız Adası askerleri i ruz-ı merre tayinatları için 298 baş koyunun ulaştığına ve karşılığının verildiğine dair 9 Ağustos 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:155 Saruhan Sancağından, sahili olan kazalardaki askerler için ruz-ı merre tayinatları gönderilmesine dair 10 Temmuz 1823 tarihli mürâsele kaydı.

Belge No:156 Saruhan Sancağının 1238 H.(1822-23 M.) mal-ı imdad-ı hazeriyesinin ikinci taksitini gösteren 19 Haziran 1823 tarihli pusula kaydı.

Belge No:157 Saruhan Sancağının 1238 H.(1822-23 M.) senesi mal-ı imdad-ı hazeriyesinin ödendiğine dair 3 Temmuz 1823 tarihli buyuruldu kaydı.

Belge No:158 Saruhan Sancağının 1238 H.(1822-23 M.) tarihli mal-ı imdad-ı hazeriyesinin verildiğine dair 28 Temmuz 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:159 Padişaha 18 yük hazine gönderildiğine dair 3 Ağustos 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:160 1239 H.(1823-24 M.) senesi cizye evraklarını gösteren hüccet kaydı.

Belge No:161 Gümüş veya Hacı Köyü Maden Emin Köyü hissesine düşen askeri toplarken Zeytun Kazası sâkinlerinden Hacıoğlu Hüseyin ve Atmacaoğlu Ahmed ve Kâtiboğlu Salih nâm şahıslar fitne ve fesat çıkarmış ve ortalığı karıştırmış olup bunların yakalanmasına ve bu fitnenin bastırılmasına dair 10-20 Temmuz 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:162 Saruhan Sancağında 1238 H.(1822-23 M.) senesi Cemaziye'l-ahir guresinden Zilhicce gayetine gelinceye değin sancak masrafını gösteren 7 Eylül 1823 tarihli masraf tevzii defteri kaydı.

Belge No:163 Saruhan Sancağındaki 1238 H. (1822-23 M.) senesi Cemaziye'l-ahir guresinden Zilhicce gayetine gelinceye değin yapılan masrafın mahalle, köy ve çiftlikatlara taksimini gösteren 7 Eylül 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:164 Saruhan Sancağında 1239 H.(1823-24 M.) senesinde yapılan masraflarının mahalle, köy ve çiftlikatlara taksimini gösteren 7 Eylül 1823 tarihli tevzi defteri kaydı.

Belge No:165 Hüdavendigâr ve Kocaili sancakları Mutasarrıfı ve Bahr-ı siyah muhafızı İbrahim Paşa maiyeti için Saruhan Sancağından 13604 kile un, 9000 kile arpa ve 1800 baş koyun gönderilmesine dair 30 ağustos 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:166 Hüdavendigâr ve Kocaili sancakları Mutasarrıfı ve Bahr-ı siyah muhafızı İbrahim Paşa maiyeti için Saruhan Sancağı ve kazalarına taksim olunan 13604 kile un, 9000 kile arpa ve 1800 baş koyunu gösteren 7 Eylül 1823 tarihli tevzii defteri kaydı.

Belge No:167 Saruhan Sancağının 1239 H.(1823-24 M.) senesi mal-ı imdad-ı hazeriye birinci taksitini gösteren 7 Eylül 1823 tarihli pusula kaydı.

Belge No:168 Saruhan Sancağının 1239 H. (1823-24 M.) senesi mal-ı imdad-ı hazeriye birinci taksitini verdiği gösteren 7 Eylül 1823 tarihli buyuruldu kaydı.

Belge No:169 Saruhan Sancağının 1239 H. (1823-24 M.) senesi mal-ı imdad-ı hazeriye birinci taksitini verdiği gösteren 7 Temmuz 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:170 Saray-ı Cedid-i Amire ve Saray-ı Atik-i mamure askerlerinin tayinatları için Saruhan Sancağından ağnam gönderilmesine dair 23 Eylül 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:171 Saruhan Sancağında tezkeresiz bir ferdin bir mahalden, başka bir mahale hareket etmemelerine 8 Ekim 1823 tarihli ferman kaydı.

Belge No:172 Saruhan Sancağı ve kazalarında varidat maliyesinin toplanmasına ve teslim edilmesine dair 7 Eylül 1823 tarihli buyuruldu kaydı.

Belge No:173 Saruhan Sancağında 1236 H.(1820-21 M.) senesine mahsup rayiç buğdayın verildiğine dair 18 Şubat 1824 tarihli eda tezkeresi kaydı.

Belge No:174 Saruhan Sancağı ve kazalarında 1238 H.(1822-23 M.) senesi arpa ve buğday verildiğine dair 23 Ekim 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:175 Aydın ve Saruhan Sancakları mutasarrıfı olan Behram Paşa'nın alacaklarının kendisine teslim edildiğine dair 1 Aralık 1823 tarihli senet kaydı.

Belge No:176 Manisa Yahudilerinden Kasba Sakaloğlu Pala Beykud veled-i Hayim nâm şahsın İslamiyet'i kabul edip Mustafa ismini aldığına dair 24 Şubat 1824 tarihli hüccet kaydı.

SONUÇ

Yukarıda verilen belge özetlerinden anlaşılacağı üzere Şer'iyeye sicilleri ihtiva ettikleri belge ve bilgilerden dolayı tarih araştırmaları için önemli bir yere sahiptirler.

256 numaralı ve 1236-1237 H. (1820-1822 M.) tarihli Manisa Şer'iyeye Sicilinin fihrisinin hazırlanması ile Manisa tarihi üzerine çalışan araştırmacılara daha kolay bir şekilde belgelerden istifade etme imkânı sunulmuştur. Buna benzer çalışmaların yapılması ile Manisa şehir tarihinin idarî, siyasî, iktisadî, beledî, adlî, askerî ve sosyal alanlarda anlaşılmasına yardımcı olacağı muhakkaktır.

İncelemiş olduğumuz sicilde 176 belge bulunmaktadır. Bu belgelerin %15,34'ünü idarî, % 15,34'ünü askerî, % 17,05'i sosyal, % 52,27'si ise iktisadî konular içermektedir. Buna göre defterdeki belgelerin içeriği iktisadi konular olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

AKGÜNDÜZ, Ahmed; *Şer'iyeye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümleri*, C. 1, Ankara, 1988.

AKSIN, Ahmet; "218 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi" *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.9, S.1, Elazığ, 1997, s. 1-17.

ATALAR, Münir; "Şer'iyeye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe" *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, S.4, Ankara, 1980, s. 303-328.

DEVELLİOĞLU, Ferit; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, 1998.

ERGENÇ, Özer; *Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliğine Katkı XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, Ankara Enstitüsü Vakıf Yayınları, Ankara, 1995.

GÜRKAN, Feyyaz; "Şer'iyeye Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma" *IX. Türk Tarih Kongresi*, C. II, Ankara, 1988, s.768-779.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat; *Osmanlı Belgelerinin Dili*, İstanbul, 1988.

ÖZDEMİR, Rifat, "Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.I, S.1, Elazığ, 1987, s. 191-198

YILMAZÇELİK İbrahim; "Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru Diyarbakır Şer'iyeye Sicilleri", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S.90, Haziran, 1994. s.41-62.

